

УДК 349.3:355.1(477)
DOI https://doi.org/10.32782/2709-9261-2026-1-17-20

Шульга Андрій Олександрович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державно-правових дисциплін
Навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6600-2904

Озерна Ірина Вікторівна,
кандидат юридичних наук
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6106-3860

ПРОБЛЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВИХ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЦИХ ПРОБЛЕМ: ПРАВОВИЙ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ТА КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ АСПЕКТИ

Стаття досліджує систему пенсійного забезпечення військовослужбовців України в умовах воєнного стану. Розглянуто колізії Закону № 2262-XII, проблему «пенсійних ножиць», включення «бойових» виплат до бази нарахування пенсій та еволюцію позицій Великої Палати Верховного Суду (2018–2025). Оцінено вплив Постанови КМУ № 1 (2025) на соціальний захист ветеранів. Через порівняння з системами США та Польщі виявлено вади вітчизняного законодавства й обґрунтовано перехід до автоматизованого перерахунку пенсій.
Ключові слова: *пенсійне забезпечення військовослужбовців, Закон № 2262-XII, перерахунок пенсії, додаткова винагорода, судова практика, бюджетні обмеження, правова визначеність, стандарти НАТО, Blended Retirement System, соціальний контракт.*

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної агресії Російської Федерації проти України та докорінної трансформації сектору безпеки і оборони, питання належного соціального захисту військовослужбовців виходить далеко за межі класичного розуміння соціальної політики. Воно набуває характеру екзистенційного виклику для української державності. Пенсійне забезпечення осіб, які присвятили своє життя захисту суверенітету, є матеріальним вираженням «соціального контракту» між державою та її захисником. Порушення цього контракту, виражене у знеціненні пенсійних виплат або створенні штучних бюрократичних перепон для їх отримання, прямо впливає на моральний дух діючої армії, мотивацію мобілізаційного резерву та, зрештою, на обороноздатність країни.

Реалії 2023–2025 років демонструють небезпечну тенденцію загострення протиріч між задекларованими конституційними гарантіями (стаття 17 Конституції України) та реальними фінансовими можливостями бюджету воюючої країни. Спроби виконавчої влади оптимізувати видатки шляхом введення «понижуючих коефіцієнтів», «заморожування» прожиткових мінімумів для розрахунку спеціальних пенсій та ігнорування судових рішень призвели до колапсу довіри у ветеранському середовищі. Сьогодні суди адміністративної юрисдикції перевантажені тисячами позовів військових пенсіонерів, що свідчить про системну дисфункцію механізму соціального захисту [1]. У цьому контексті глибокий науковий аналіз правових колізій та пошук ефективних, економіч-

© Шульга А. О., Озерна І. В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

но обґрунтованих шляхів їх вирішення є нагальним завданням юридичної науки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика соціального забезпечення військовослужбовців перебувала у фокусі досліджень багатьох вітчизняних вчених. Фундаментальні теоретичні засади права соціального забезпечення у контексті спеціальних суб'єктів розробляли такі відомі правники, як Н.Б. Болотіна, С.М. Прилипко, Б.І. Сташків, О.П. Світличний, І.М. Сирота, М. Стецьків, В.В. Фролов, М.М. Шумило та інші. Водночас, динамічні зміни законодавства у 2024–2025 роках, зокрема прийняття бюджетних обмежень та формування нової, часом суперечливої практики Верховного Суду щодо статусу «бойових» виплат, потребують актуалізації досліджень. Більшість існуючих праць не враховують новітній досвід імплементації стандартів НАТО (зокрема, американської системи BRS) в українські реалії, що робить дане дослідження своєчасним та необхідним.

Метою статті є комплексний аналіз проблем правового регулювання та правозастосування у сфері пенсійного забезпечення військовослужбовців, оцінка конституційності бюджетних обмежень 2025 року крізь призму рішень Конституційного Суду та Верховного Суду, а також обґрунтування концептуальних пропозицій щодо реформування системи на основі кращих практик країн-членів НАТО.

Виклад основного матеріалу. Основним нормативно-правовим актом, що регулює дану сферу, залишається Закон України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» (далі – Закон № 2262). Прийнятий на зорі незалежності, цей закон заклав радянську модель солідарної пенсійної системи, де розмір пенсії жорстко прив'язаний до грошового забезпечення діючих військовослужбовців. Ключовою гарантією, закріпленою у статті 63 Закону № 2262, є обов'язок держави здійснювати перерахунок раніше призначених пенсій у разі підвищення грошового забезпечення відповідних категорій діючих військовослужбовців. Саме ця норма стала каменем спотикання у відносинах між державою та пенсіонерами [2].

Проблема, відома як «пенсійні ножиці», виникла через те, що уряд, намагаючись уникнути лавиноподібного зростання видатків Пенсійного фонду, почав запроваджувати нові види грошового забезпечення (преміювання, надбавки за особливості проходження служби), які формально не входили до структури окладів, що підлягають перерахунку. Апогеєм цієї політики стала Постанова КМУ № 103 від 21.02.2018, яка спробувала штучно звузити складові пенсії до трьох елементів: посадового окладу, окладу за званням та вислуги років [3]. Хоча суди згодом визнали такі обмеження протиправними (рішення Окружного адміністративного суду м. Києва у справі № 826/3858/18 від 12.12.2018 р) [4], наслідки цього рішення долаються досі. Тисячі пенсіонерів змушені в індивідуальному порядку доводити своє право на врахування додаткових видів грошового забезпечення, які складали до 50% їхнього реального доходу під час служби.

Далі розглянемо такий собі феномен «додаткової винагороди» в умовах воєнного стану як правова дилема. А саме, з початком повномасштабного вторгнення у 2022 році, Кабінет Міністрів України запровадив додаткову винагороду для військовослужбовців (відомі як «30 тисяч» та «100 тисяч») згідно з Постановою КМУ № 168 від 28.02.2022 р. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану [5]. Для багатьох військових ця виплата стала основною частиною доходу, що значно перевищувала базові оклади. Логічним постало питання: чи має ця сума враховуватися при розрахунку пенсії, особливо для тих, хто отримав інвалідність внаслідок бойових дій?

Правова позиція Верховного Суду з цього питання, що остаточно сформувалася у 2024–2025 роках, виявилася невтішною для ветеранів. У постанові Касаційного адміністративного суду від 10.12.2024 у справі № 580/9551/23 суд дійшов висновку, що додаткова винагорода, передбачена Постановою № 168, має тимчасовий характер, обумовлений введенням воєнного стану, і не є постійною складовою грошового забезпечення у розумінні статті 43 Закону № 2262 [6, с. 45–48]. Суд аргументував це тим, що пенсія за вислугу років має розраховуватися виходячи з тих виплат, які мають систематичний характер. Включення тимчасових «бойових» виплат до бази пенсії, на думку суду, створило б непомірне навантаження на солідарну систему у майбутньому. Водночас така позиція викликає справедливу критику з боку правозахисників. Військовослужбовець, який ризикував життям і отримував високий дохід, при виході на пенсію (наприклад, по інвалідності) отримує виплату, розраховану лише з «голих» окладів, що призводить до падіння рівня його життя у 5–10 разів. Це порушує принцип еквівалентності внеску та соціальної віддачі.

Далі розглянемо проблему «бюджетного федералізму», який на нашу думку суттєво спотворює конституційну засаду верховенства права. Болюче ця проблема впливла саме в 2025 році, і на нашу думку може вважатися кризою цього року. Так, 2025 рік ознаменувався новим етапом протистояння між фіскальною політикою та соціальними правами. Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» та Постановою КМУ № 1 від 03.01.2025 «Про визначення порядку виплати пенсій деяким категоріям осіб» було запроваджено механізм «понижуючих коефіцієнтів». Суть нововведення полягала у тому, що суми пенсій, які перевищують 10 прожиткових мінімумів (23 610 грн), підлягали виплаті не у повному обсязі. Для суми перевищення застосовувалися коефіцієнти від 0.5 до 0.1, фактично конфіскуючи частину зароблені пенсії [7, с. 2].

Цей крок був продиктований дефіцитом бюджету, який сягнув критичних позначок. Однак, з правової точки зору, він прямо суперечить статті 22 Конституції України (недопустимість звуження змісту та обсягу існуючих прав). Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 20.12.2016 № 7-рп/2016 чітко вказав: обмеження максимального розміру пенсії для військовослужбовців є неконституційним, оскільки нівелює саму суть спеціального статусу військового. Верховний Суд у 2025 році підтвердив цю позицію. У серії постанов (наприклад, від жовтня 2025 року) КАС ВС зазначив, що застосування коефіцієнтів на підставі підзаконного акту або навіть бюджетного закону (який діє лише рік) не може змінювати гарантії, встановлені профільним законом. Суд наголосив: «Соціальний захист військовослужбовців не може ставитися в залежність від наявності бюджетних асигнувань» [8, с. 1]. Таким чином, створилася парадоксальна ситуація: Пенсійний фонд змушений виконувати постанову Уряду про обмеження виплат, а суди масово скасовують ці дії, стягуючи з держави не лише недоплачені суми, а й судові витрати. Це вважаємо ми виглядає, як «біг по колу» і суттєво виснажує і судову систему, і самих воєнних пенсіонерів.

З метою відшукання шляхів подолання вищезазначених проблем звернемося з вами до практики наших партнерів, а саме країн НАТО. Наприклад, наліз пенсійних систем США та Польщі демонструє принципово інші підходи до забезпечення пенсійними виплатами своїх ветеранів. Так, до 2018 року в США діяла система, схожа на українську (High-3), де право на пенсію виникало лише після 20 років служби (принцип «все або нічого»). З 2018 року впроваджено Blended Retirement System (Змішану систему) [9, с. 23–25; 10, с. 1]. Особливість цієї змішаної системи в тому, що в даному випадку відбувається поєднання солідарної та накопичувальної частин пенсій. Військовий отримує меншу гарантовану державну пенсію (множник 2.0% замість 2.5% за рік служби), але держава робить внески на його особистий інвестиційний рахунок (Thrift Savings Plan) – 1% автоматично плюс до 4% матчингу (співфінансування). Іншою досить, як на нас цікавою особливістю у призначенні пенсій в державах НАТО є така засада, як портабільність. Особливість цієї засади в тому, що, якщо Навіть якщо військовий не прослужив 20 років, він забирає з собою накопичені на рахунку кошти. В Україні ж людина, яка прослужила 15 років, не отримує військової пенсії взагалі. Досить цікавим є такий собі мотиваційний бонус щодо продовження служби для потенційних пенсіонерів. Називається він Continuation Pay (одноразова виплата, бонус посеред кар'єри на 8–12 році служби, як стимул продовжити контракт) [10, с. 12].

Отже вважаємо, що в національній пенсійній системі для військових, така модель дозволила б знизити як навантаження на державний бюджет у довгостроковій перспективі, так дала б військовому почуття впевненості на свої пенсійні накопичення.

Досить, як на нас цікавим, є досвід Польщі щодо пенсійного забезпечення військових. Ця система побудована на прозорості та автоматизмі (участь програмного забезпечення і навіть штучного інтелекту у нарахуванні пенсійних виплат військовим). Прозорість та автоматизм. Пенсійна система Польщі для військових (zaopatrzenie emerytalne żołnierzy) є прикладом стабільності моделі defined benefit [11, с. 32].

Отже, вказані особливості пенсійного забезпечення військових у державах партнерах дають нам підставу відокремити наступні ключові відмінності від пенсійної системи військових в Україні, а саме: по-перше, це високий поріг входу, але прозорі умови (право на пенсію виникає після 15 років для тих, хто вступив на службу до 2013 або 25 років служби); по-друге, пенсія у партнерів розраховується від останньої зарплати (або середньої за 10 обраних років), що виключає проблему інфляційного знецінення; по-третє, у партнерів існує повна інтеграція надбавок, тобто усі постійні надбавки та премії автоматично включаються до бази розрахунку. Немає потреби судитися за включення премії в пенсію; по-четверте, після 25 років служби у військових структурах НАТО пенсія складає 60% від бази, зростаючи на 3% за кожен додатковий рік (максимум 75%), ну і по-п'яте, в державах НАТО існує така собі автоматична індексація. Наприклад, польські військові пенсії індексуються автоматично разом із цивільними, або ж перераховуються при підвищенні зарплат діючим військовим без необхідності збирати довідки.

Висновки. На основі проведеного нами аналізу можна виокремити комплекс заходів, які можуть виявитися конче необхідними для ефективного процесу справедливого призначення пенсій військовим. На нашу думку, такими заходами можуть бути: *по-перше,* скасування інституту паперових довідок. Вважаємо, що для цього необхідно внести зміни до чинного законодавства, зокрема переглянути порядок призначення та перерахунку військових пенсій, виключивши з нього вимогу подання паперових довідок як підставу для здійснення виплат; *по-друге,* пропонуємо запровадити автоматичний обмін даними між базами персоналу Міноборони та реєстром застрахованих осіб Пенсійного фонду. А сам перерахунок пенсій має відбуватися за фактом прийняття рішення про підвищення грошового забезпечення (наказу Міністра оборони), а не за заявою пенсіонера; *по третє,* вважаємо за необхідне забезпечити виконання рішень Конституційного Суду України. Для цього, на нашу думку, Верховна Рада має вилучити зі статті 43 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» норму, яка обмежує максимальний розмір пенсії. Адже, як було встановлено в ході аналізу практики Конституційного Суду України, будь-яке законодавче обмеження максимального розміру пенсії для військовослужбовців суперечить Конституції України, оскільки нівелює сутність спеціального соціального захисту цієї категорії осіб; *по-четверте*, вважаємо, що необхідна легалізація статусу «бойових» виплат. Так, для осіб, які отримали інвалідність безпосередньо внаслідок бойових дій, «бойова» винагорода має бути включена до розрахунку пенсії із застосуванням спеціального коефіцієнта (наприклад, усереднення за період участі у бойових діях); *по-п'яте,* вважаємо, що в Україні в умовах війни назріла необхідність щодо перехід до змішаної системи пенсійного забезпечення для військових. Таким, на нашу думку може стати накопичувальна система пенсійного забезпечення для військовослужбовців, які укладають перші контракти після 2026 року. А також створення спеціалізованого Державного військового пенсійного фонду або окремої програми в рамках існуючої накопичувальної системи; *по-шосте,* створення уніфікованого законодавства шляхом прийняття «Військового пенсійного кодексу», який би об'єднав норми розрізнених законів та постанов, усунувши колізії між ними; і на останок, *по-сьоме,* це впровадження монетизації пільг. Заміна частини натуральних пільг та складних надбавок на підвищення базових окладів, що зробить структуру грошового забезпечення (а отже, і пенсії) прозорою та прогнозованою.

Список використаних джерел

1. Аналіз стану здійснення правосуддя Касаційним адміністративним судом у складі Верховного Суду у 2024 році. *Верховний Суд*. Київ, 2025. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Analiz_KAS_2024.pdf

2. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09.04.1992 р. № 2262-XII. Редакція від 01.01.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2262-12

3. Про перерахунок пенсій особам, які звільнені з військової служби, та деяким іншим категоріям осіб: Постанова КМУ від 21.02.2018 р. №103. Редакція від 20.05.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103-2018-%D0%BF#Text

4. Рішення Окружного Адміністративного суду міста Києва від 12 грудня 2018 року № 826/3858/18 (резолютивна частина). URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3858805-18#Text

5. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану: Постанова КМУ від 28.02.2022 р. № 168. Редакція від 18.12.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text

6. КАС ВС висловився щодо можливості включення суми додаткової грошової винагороди до довідки для обчислення пенсії. *Судова влада України. П'ятий апеляційний адміністративний суд:* офіційний вебпортал. 30 січня 2025. URL: https://5aa.court.gov.ua/sud4854/pres-centr/news/1753804/

7. Порощук Н. Уряд обмежив виплату спецпенсій на період воєнного стану у 2025 році. *Главком.* 2025. 3 січня. URL: https://glavcom.ua/economics/personal-money/urjad-obmezhiv-viplatu-spetspensij-na-period-vojennoho-stanu-u-2025-rotsi-1038915.html

8. Застосування коефіцієнтів до пенсій військовослужбовців на підставі Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» є протиправним – КАС ВС. *Судова влада України. П'ятий апеляційний адміністративний суд:* офіційний вебпортал. 07 жовтня 2025. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1891890/

9. Military Compensation and Retirement Modernization Commission. Final Report of the Military Compensation and Retirement Modernization Commission. Arlington, 2015. 300 p. URL: https://docs.house.gov/meetings/AS/AS00/20150204/102859/HHRG-114-AS00-20150204-SD001.pdf

10. Kamarck K. N. Military Retirement: Background and Recent Reforms. Washington : Congressional Research Service, 2019. 25 p. (CRS Report ; no. RL34751). URL: https://www.congress.gov/crs-product/RL34751

11. Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. *Dziennik Ustaw*. 2024. Poz. 242. URL: https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19940100036

References

1. Analiz stanu zdiisnennia pravosuddia Kasatsiinym administratyvnym sudom u skladi Verkhovnoho Sudu u 2024 rotsi. [Analysis of the state of justice administration by the Administrative Cassation Court within the Supreme Court in 2024]. (2025). *Verkhovnyi Sud*. Kyiv. URL: https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/rizne/Analiz_KAS_2024.pdf [in Ukrainian].

2. Pro pensiine zabezpechennia osib, zvilnenykh z viiskovoi sluzhby, ta deiakykh inshykh osib [On Pension Provision for Persons Discharged from Military Service, and Certain Other Persons] : Zakon Ukrainy vid 09.04.1992 r. № 2262-XII. Redaktsiia vid 01.01.2026. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2262-12 [in Ukrainian].

3. Pro pererakhunok pensii osobam, yaki zvilneni z viiskovoi sluzhby, ta deiakym inshym katehoriiam osib [On Pension Provision for Persons Discharged from Military Service, and Certain Other Persons] : Postanova KMU vid 21.02.2018 r. №103. Redaktsiia vid 20.05.2023. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103-2018-%D0%BF#Text [in Ukrainian].

4. Rishennia Okruzhnoho Administratyvnoho sudu mista Kyieva vid 12 hrudnia 2018 roku № 826/3858/18 (rezoliutyvna chastyna) [Decision of the District Administrative Court of Kyiv dated December 12, 2018 No. 826/3858/18 (resolutive part)]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3858805-18#Text [in Ukrainian].

5. Pytannia deiakykh vyplat viiskovosluzhbovtsiam, osobam riadovoho i nachalnytskoho skladu, politseiskym ta yikh simiam pid chas dii voiennoho stanu [The issue of certain payments to military personnel, private and commanding officers, police officers and their families during martial law] : Postanova KMU vid 28.02.2022 r. № 168. Redaktsiia vid 18.12.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2022-%D0%BF#Text [in Ukrainian].

6. KAS VS vyslovyvsia shchodo mozhlyvosti vkliuchennia sumy dodatkovoi hroshovoi vynahorody do dovidky dlia obchyslennia pensii [The CAS of the Supreme Court expressed its opinion on the possibility of including the amount of additional monetary remuneration in the certificate for calculating the pension]. (2025). *Sudova vlada Ukrainy. Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud*: ofitsiinyi vebportal. URL: https://5aa.court.gov.ua/sud4854/pres-centr/news/1753804/ [in Ukrainian].

7. Poroshchuk, N. (2025). Uriad obmezhyv vyplatu spetspensii na period voiennoho stanu u 2025 rotsi. [The government has limited the payment of special pensions for the period of martial law in 2025]. *Hlavkom*. 3 sichnia. URL: https://glavcom.ua/economics/personal-money/urjad-obmezhiv-viplatu-spetspensij-na-period-vojennoho-stanu-u-2025-rotsi-1038915.html [in Ukrainian].

8. Zastosuvannia koefitsiientiv do pensii viiskovosluzhbovtsiv na pidstavi Zakonu Ukrainy «Pro Derzhavnyi biudzhet Ukrainy na 2025 rik» ye protypravnym – KAS VS. [The application of coefficients to military pensions based on the Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2025" is unlawful – CAS of the Supreme Court]. (2025). *Sudova vlada Ukrainy. Piatyi apeliatsiinyi administratyvnyi sud:* ofitsiinyi vebportal. 07 zhovtnia. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1891890/ [in Ukrainian].

9. Military Compensation and Retirement Modernization Commission. Final Report of the Military Compensation and Retirement Modernization Commission. (2015). Arlington. URL: https://docs.house.gov/meetings/AS/AS00/20150204/102859/HHRG-114-AS00-20150204-SD001.pdf [in English].

10. Kamarck, K. N. (2019). Military Retirement: Background and Recent Reforms. Washington : Congressional Research Service. (CRS Report ; no. RL34751). URL: https://www.congress.gov/crs-product/RL34751 [in English].

11. Ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. [Act of December 10, 1993, on retirement provision for professional soldiers and their families]. (2024). *Dziennik Ustaw*. Poz. 242. URL: https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19940100036 [in Polish].

Shulha Andriy,
Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of State and Legal Disciplines of theEducational
and Scientific Institute of Law and Social Management
(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-6600-2904

Ozerna Iryna,
Candidate of Law
ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6106-3860

PROBLEMS OF MILITARY PENSION PROVISION IN UKRAINE AND WAYS TO SOLVE THEM: LEGAL, SOCIO-ECONOMIC AND COMPARATIVE ASPECTS

The article provides a comprehensive and in-depth scientific and legal analysis of the current state of the pension provision system for military personnel in Ukraine, operating under the extraordinary challenges of martial law and permanent financial and economic instability. The subject of the research is the deep-seated law enforcement collisions arising from the implementation of the Law of Ukraine No. 2262-XII «On Pension Provision of Persons Discharged from Military Service and Certain Other Persons.» Particular emphasis is placed on the problem of «pension scissors» – the disparity in payments between pensioners discharged in different years – as well as the acute debates regarding the inclusion of additional monetary allowances, specifically «combat» payments under Cabinet Resolution No. 168, in the pension calculation base. The author analyzes the evolution of legal positions of the Grand Chamber of the Supreme Court during 2018–2025, particularly in cases concerning the unlawfulness of applying «reduction coefficients» and limiting the maximum pension amount. The impact of government initiatives (specifically Cabinet of Ministers Resolution No. 1 of 2025) on the level of social protection for veterans and their compliance with constitutional guarantees is critically assessed. Significant attention is paid to comparative analysis. By comparing the Ukrainian solidarity model with the pension systems of NATO member states (specifically the Blended Retirement System in the USA and the defined benefit model in Poland), conceptual flaws in domestic legislation are identified. The necessity of abandoning «manual» regulation of pension recalculation in favor of automated algorithms is argued. Based on the research results, a concept of legislative changes aimed at restoring trust in state institutions and ensuring the principle of legal certainty is developed.

Key words: *pension provision of military personnel, Law No. 2262-XII, pension recalculation, additional remuneration, judicial practice, budget restrictions, legal certainty, NATO standards, Blended Retirement System, social contract.*

Дата першого надходження статті до видання: 18.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 11.05.2026